

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

філологічний факультет
Кафедра сучасної української мови

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Методика мовного розбору у ЗЗСО

вибіркова дисципліна

Освітньо-професійна програма «Українська мова та література»

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Галузь знань 01 «Освіта/педагогіка»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Факультет філологічний

Мова навчання: українська

Розробник: Томусяк Людмила Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент
кафедри сучасної української мови

Профайл викладача:

<http://clgphil.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/30deps/50modernukrlang/20empl/tomusyak>

Контактний тел. +38(0372)584832

E-mail: l.tomusyak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/user/edit.php?id=17155&course=1>

Консультації Онлайн-консультації: (за домовленістю)

Очні консультації: четвер 13.00 – 14.20

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни). Методика мовного розбору – навчальна дисципліна, яка узагальнює та вдосконалює навички і вміння студентів аналізувати, підсумовувати знання з тієї чи іншої теми, аналізувати мовні одиниці за узагальнювальними схемами розбору. Дисципліна викладається з урахуванням набутих на перших – четвертих курсах знань з сучасної української мови, сприяє вдосконаленню методики лінгвістичного аналізу мовних одиниць. Лекції систематизовані за розділами мовознавства.

2. Мета навчальної дисципліни: повторити і поглибити знання студентів 6-го курсу з фонетики, морфології і синтаксису української мови, які стосуються лінгвістичного аналізу мовних одиниць; виробити навички правильного мовознавчого розбору слів та речень на уроках української мови у школі.

3. Пререквізити. Дисципліна «Сучасна українська літературна мова» на 1-4 курсах за ОКР «Бакалавр».

4. Результати навчання. Після вивчення курсу студенти повинні:

- **знати:** теоретичні відомості про звукову, лексичну та граматичну системи української мови, методику звуко-буквеного і лексичного аналізу слів, а також морфологічного розбору кожної частини мови і синтаксичного аналізу простих та складних речень на уроках української мови;
- **вміти:** вільно оперувати теоретичними відомостями, відповідною науковою термінологією, що передбачена при засвоєнні зазначеного курсу; виокремлювати усі мовні одиниці у мовленнєвому потоці та аналізувати їх за схемами мовознавчого аналізу; використовувати набуті раніше знання для аргументації тих чи інших положень при розкритті змісту відповідного мовного явища; здійснювати фонетичний, лексичний, морфологічний і синтаксичний аналізи за схемою мовного розбору; пояснювати орфограми та пунктограми.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	Змістових	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні
Денна	6-й	11	3	90	2	14	10			66		залік
Заочна	6-й	11	3	90	2	4	4			82		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1. Фонетичний і морфологічний аналіз мовних одиниць											
Тема 1. Методика фонетичного аналізу слів у шкільній і вузівській програмах	14	2	2			10	12	1	1			10
Тема 2. Методика морфологічного аналізу іменних частин мови	14	2	2			10	10					10
Тема 3. Методика морфологічного аналізу дієслова та дієслівних форм	13	2	1			10	12	1	1			10

Тема 4. Методика морфологічного аналізу службових частин мови і вигука	13	2	1			10	10					10
Разом за ЗМ1	54	8	6			40	44	2	2			40
Теми практичних занять	Змістовий модуль 2. Методика синтаксичного аналізу мовних одиниць											
Тема 1. Синтаксичний розбір словосполучення на уроках української мови	8	2				6	12					12
Тема 2. Синтаксичний аналіз простого речення у шкільній і вузівській програмах	14	2	2			10	17	1	1			15
Тема 3. Синтаксичний аналіз складного речення у шкільній і вузівській програмах	14	2	2			10	17	1	1			15
Разом за ЗМ2	36	6	4			26	46	2	2			42
Усього годин	90	14	10			66	90	4	4			82

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Методика фонематичного аналізу слів. Фонематична і фонетична транскрипції
2	Лексичний аналіз слова
3	Орфографічний аналіз слова
4	Методика проведення морфемного аналізу слів
5	Методика проведення словотвірного аналізу слів
6	Морфологічний розбір іменника у вузівській і шкільній програмах
7	Морфологічний розбір прикметника у вузівській і шкільній програмах

8	Морфологічний розбір числівника у вузівській і шкільній програмах
9	Морфологічний розбір займенника у вузівській і шкільній програмах
10	Синтаксичний розбір словосполучення у вузівській і шкільній програмах
11	Синтаксичний розбір простого ускладненого речення у вузівській і шкільній програмах
12	Синтаксичний розбір складного речення ускладненої структури у вузівській і шкільній програмах

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є залік, екзамен, комплексний іспит.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

(Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти Залік

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)							Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3		
5	10	5	10	10	10	10	40	100

T1, T2– теми змістових модулів.

7. Рекомендована література –основна

1. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова : Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія / Навч.посіб. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – С.282-289.
2. Вихованець І.Р., Городенська К.Г. Теоретична морфологія української мови. – К.: «Пульсари»,2004. – с. 7-43.
3. Грищенко А. П., Мацько Л. І., Плющ М. Я. та ін. Сучасна українська літературна мова. – К.: Вища школа, 1997.
4. Лінгвістичний аналіз: Практикум. Навчальний посібник / За ред. Г. Р. Передрій. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 256 с.
5. Методика викладання української мови в середній школі / І. С. Олійник, В. К. Іваненко, Л. П. Рожило, О. С. Скорик / За ред. І. С. Олійника. – 2-ге вид., переробл. і доп. – К., 1989.

6. СУЛМ /за ред. М.Я. Плющ. – К.: Вища шк., 2000.
7. СУЛМ /за ред. О. Д. Пономарева. – К.: Либідь, 2001.
8. СУЛМ : Морфологія /за ред. А.П. Грищенка. – К. : Вища шк., 1997.
9. СУЛМ : Морфологія /за ред. І.К. Білодіда. – К.: Вища шк., 1969.
10. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д.Пономарева. – 3-тє вид., перероб. – К.: Либідь, 2005.
11. Українська мова : Підручник: Ч.1 / За ред. П.С. Дудика. – К.: Вища школа, 1993.
12. Пазяк О.М., Сербенська О.А. та ін. Українська мова: Практикум: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2000.
13. Плиско К. М. Організація навчання синтаксису в середній школі: Посібник для вчителя. – К., 1990.
14. Шкуратяна Н. Г. Методика вивчення орфографії. – К., 1985.
15. Шкуратяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова. – К.: Літера, 2000.
16. Ющук І. П. Українська мова. – К.: Либідь, 2003.

7.1. Допоміжна

1. Авдєєва С. Морфологічна парадигма української мови // Українська мова. – 2003. - №3-4.
2. Вихованець І. Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті. – К.:Наук.думка,1988.
3. Гуйванюк Н.В., Кардашук О.В., Кульбабська О.В. Українська мова. Схеми, таблиці, тести: Навчальний посібник. – Львів: Світ, 2005.
4. Козачук Г. О., Шкуратяна Н. Г. Практичний курс української мови: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1993. – 367 с.
5. Романюк Т. М. Сучасна українська мова з практикумом. Частина 2. Морфологія: Навчально-методичний посібник. – Чернівці: Книги ХХІ, 2013. – 172 с.
6. Романюк Т. М. Сучасна українська мова з практикумом. Частина 1. Морфологія: Навчально-методичний посібник. – Чернівці: Книги ХХІ, 2014. – 108 с.
7. Український правопис. – К., 1993.
8. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова. – К.: Літера, 2000.
9. Шульжук К. Ф. Складне речення в українській мові. – К., 1989.
10. Яценко І. Т. Морфемний аналіз: словник-довідник: В 2-х т. – К., 1980 – 1981. – Т.1 – 2.